Asia: K 19/2026 vp Valtioneuvoston ilmastovuosikertomus 2026

Asiantuntijalausunto Valtioneuvoston ilmastovuosikertomuksesta 2026

Hiilensidonta ry:n näkökulmasta

Eduskunnalle ja asianomaisille ministeriöille

Hiilensidonta ry kiittää mahdollisuudesta arvioida Valtioneuvoston ilmastovuosikertomusta 2026. Yhdistys edustaa vapaaehtoisen hiilensidonnan ja hiilimarkkinoiden toimijoita Suomessa. Yhdistyksen tavoitteena on edistää vapaaehtoisen hiilensidonnan toimintaedellytyksiä, vahvistaa hiilinieluja sekä kehittää markkinaehtoisia ratkaisuja, jotka tukevat Suomen ilmasto- ja luonnonmonimuotoisuustavoitteiden saavuttamista.

Yleisarvio

Valtioneuvoston ilmastovuosikertomus 2026 tunnistaa oikeansuuntaisesti Suomen ilmastopolitiikan keskeiset haasteet. Erityisen merkittävää on havainto siitä, että maankäyttösektori on edelleen nettopäästölähde ja että vuoden 2035 hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen edellyttää lisätoimia erityisesti hiilinielujen vahvistamisessa. Kertomuksen mukaan vuosien 2026-2030 LULUCF-velvoitteen saavuttaminen on edelleen epävarmaa, mikä korostaa nopeiden ja vaikuttavien toimenpiteiden tarvetta.

Hiilensidonta ry katsoo, että ilmastovuosikertomuksen keskeisin viesti liittyy maankäyttösektorin hiilinielujen riittämättömään kehitykseen. Suomen ilmastotavoitteiden saavuttaminen edellyttää ennen kaikkea biologisten hiilinielujen merkittävää vahvistamista. Tämä puolestaan vaatii markkinaehtoisten ratkaisujen, vapaaehtoisten hiilimarkkinoiden sekä maanomistajille suunnattujen kannustimien määrätietoista kehittämistä. Hiilinielujen kasvattaminen ei ole ilmastopolitiikan sivujuonne, vaan keskeinen edellytys vuoden 2035 hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiselle.

Hiilinielujen vahvistaminen on nostettava ilmastopolitiikan keskiöön

Suomen ilmastotavoitteiden suurimmat epävarmuustekijät liittyvät tällä hetkellä metsien ja muiden maankäyttösektorin hiilinielujen kehitykseen. Hiilensidonta ry tunnistaa, että hiilinielujen heikkeneminen ei johdu yksinomaan metsien käsittelystä, vaan myös metsien luonnollisesta ikärakenteesta. Suuri osa Suomen metsistä on siirtymässä pois voimakkaan kasvun vaiheesta, mikä näkyy hiilinielujen kehityksen vaimenemisena. Tämä korostaa tarvetta kohdistaa ilmastopolitiikan toimenpiteitä metsien kasvukunnon parantamiseen, metsätuhojen ehkäisyyn, maaperän hiilensidonnan vahvistamiseen sekä uusien markkinaehtoisiin kannustimiin. Vuosikertomuksen johtopäätös lisätoimien tarpeesta on siten perusteltu, mutta toimenpiteiden painopisteen tulisi olla hiilinielujen kasvattavissa investoinneissa ja vapaaehtoisten hiilimarkkinoiden kehittämisessä.

Yhdistys suosittelee:

- metsien kasvua ja hiilivarastoja lisäävien metsänhoitomenetelmien laajempaa käyttöönottoa,
- turvepeltojen päästöjen vähentämistä kustannustehokkailla toimilla,
- hiiltä sitovien viljelymenetelmien tukemista maataloudessa,
- kosteikkohankkeiden ja ennallistamistoimien hyödyntämistä alueilla, joilla niiden ilmastovaikutus on suurin.

Vapaaehtoiset hiilimarkkinat osaksi ratkaisua

Hiilensidonta ry korostaa, että vapaaehtoiset hiilimarkkinat voivat merkittävästi vauhdittaa hiilinieluja vahvistavia investointeja yksityisellä maasektori- ja metsänomistajatasolla. Suomessa on olemassa kasvava kysyntä laadukkaille kotimaisille hiilensidontahankkeille, mutta markkinoiden kehitystä hidastavat edelleen sääntelyyn ja laskentamenetelmiin liittyvät epävarmuudet.

Valtion tulisi:

- luoda pitkäjänteinen ja ennakoitava toimintaympäristö vapaaehtoisille hiilimarkkinoille,
- selkeyttää kansallisia linjauksia kaksoislaskennan estämisestä,
- edistää standardien käyttöönottoa ja hankkeiden läpinäkyvyyttä,
- mahdollistaa yksityisten investointien täysimääräinen hyödyntäminen hiilinielujen kasvattamisessa.

Teknologiset ja biologiset ratkaisut rinnakkain

Vuosikertomus painottaa hiilen talteenottoon perustuvien ratkaisujen merkitystä pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamisessa. Hiilensidonta ry pitää tätä perusteltuna, mutta korostaa, että teknologisia ratkaisuja ei tule nähdä biologisten hiilinielujen vaihtoehtona vaan niitä täydentävinä ratkaisuina. Suomen vahvuus on erityisesti metsissä, maatalousmailla ja kosteikkoalueilla tapahtuvassa hiilensidonnassa.

Kustannustehokas ilmastopolitiikka edellyttää molempien ratkaisujen hyödyntämistä sekä julkisten että yksityisten investointien suuntaamista hiilensidonnan kasvattamiseen.

Johtopäätökset

Hiilensidonta ry yhtyy ilmastovuosikertomuksen arvioon siitä, että Suomen hiilineutraaliustavoite vuodelle 2035 ei toteudu ilman merkittäviä lisätoimia maankäyttösektorilla. Samalla yhdistys korostaa, että ratkaisuja on jo olemassa. Keskeistä on luoda kannustimet, joiden avulla metsänomistajat, maanviljelijät, yritykset ja sijoittajat voivat osallistua hiilinielujen vahvistamiseen markkinaehtoisesti ja vaikuttavasti.

Hiilensidonta ry suosittelee, että hallitus jatkaa ilmastopolitiikan kehittämistä siten, että vapaaehtoiset hiilimarkkinat, luonnon hiilinielut ja teknologiset hiilenpoistoratkaisut muodostavat toisiaan tukevan kokonaisuuden. Näin voidaan vahvistaa Suomen mahdollisuuksia saavuttaa sekä kansalliset että EU:n asettamat ilmastovelvoitteet kustannustehokkaasti ja kilpailukykyä tukevalla tavalla.

Lauri Jyllilä
Varapuheenjohtaja
Hiilensidonta ry